

Sygn. akt III SW 121/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Jolanta Frańczak (sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

w sprawie z protestu wyborczego K. M.
przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale:

- 1) Prokuratora Generalnego,
 - 2) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,
 - 3) Przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w W. ,
- po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 listopada 2015 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

K. M. w dniu 4 listopada 2015 r. wniosła protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarzucając, że w spisie wyborców sporządzonym dla obwodu głosowania nr [...] w W. „pominięto lokale nr [...], [...] i inne w budynku przy ul. [...] spisy nie zostały opatrzone pieczęciami” oraz zarzuciła „niezgodność wyborców umieszczonych na listach w lokalach mieszkalnych, dopisywanie z oświadczeniami i bez”.

Wnosząca protest, jako mąż zaufania, podniosła także, iż Obwodowa Komisja Wyborcza nr [...] w W. nieprawidłowo ustaliła wyniki wyborów w tym obwodzie „w szczególności na listę nr [...] - KW P. - 364 głosy i listę nr [...] KW N. - 212 głosów - błędne przypisanie głosów”. Stwierdziła, że w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. doszło do nieprawidłowości przy wpisywaniu lub dopisywaniu wyborców do spisu, gdyż „załączone spisy wyborców na podstawie oświadczeń żółte listy w ilości 43 osoby bez okazania oświadczeń i 59 dopisanych na żółtych listach bez podania przyczyny”. Wnosząca protest domagała się skierowania przez Sąd Najwyższy do Trybunału Konstytucyjnego pytania prawnego „celem zgodności sporządzonego spisu wyborców i zajęcia stanowiska w sprawie nie ustalonych kart i głosów na poszczególne listy i kandydatów na posła”.

Państwowa Komisja Wyborcza odnosząc się do zarzutów protestu w pierwszej kolejności wskazała, że protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej może być wniesiony z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. W tym kontekście, Państwowa Komisja Wyborcza, zarzuciła, że wnosząca protest nie sformułowała zarzutu popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom oraz nie wykazała żadnego naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego i nie przedstawiła stosownych dowodów ani nie uprawdopodobniła, że doszło do „rzekomych nieprawidłowości w ustalaniu wyników głosowania”. Podkreśliła, że zarzuty formułowane przez wnoszącą protest są tak niejasne, że nie sposób stwierdzić do jakich nieprawidłowości mogło dojść, gdyż wnosząca protest nie podaje o jakie „oświadczenia” będące podstawą wpisania do spisu wyborców jej chodzi. Natomiast każdemu wyborcy, w trybie przewidzianym odpowiednio w art. 22 i 37 Kodeksu wyborczego, przysługuje przed wyborami prawo wniesienia reklamacji na rejestr lub spis wyborców w związku z ewentualnymi nieprawidłowościami. W tej sytuacji Państwowa Komisja Wyborcza wniosła o pozostawienie protestu bez dalszego biegu.

Okręgowa Komisja Wyborcza w W., ustosunkowując się do protestu wskazała, że wnosząca protest, będąc mężem zaufania w Komisji Obwodowej nr [...] w W., nie skorzystała z przysługującego jej ustawowego prawa do wniesienia uwag do protokołu. Skoro zauważyła ona jakiegokolwiek nieprawidłowości w sporządzonym spisie wyborców, była świadkiem nieuprawnionego dopisywania do spisu wyborców, czy też błędnego przypisywania głosów, to jej obowiązkiem było wpisanie stwierdzonych zastrzeżeń do protokołu głosowania. Okręgowa Komisja Wyborcza wyjaśniła, że spis wyborców został sporządzony zgodnie z wytycznymi przewidzianymi w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie spisu wyborców (Dz.U. z 2015 r., poz. 5). Ze względu na konieczność rozróżnienia spisu podstawowego od części spisu dodatkowego, sporządzonego w drodze aktualizacji oraz części spisu, z której korzystały obwodowe komisje w dniu głosowania przy dopisywaniu wyborców głosujących na podstawie zaświadczeń, podstawowa część spisu została sporządzona w kolorze białym, a pozostała część w kolorze żółtym.

Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu w zakresie dotyczącym naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego przez Obwodową Komisję Wyborczą nr [...] w W. oraz o wydanie postanowienia, że w pozostałym zakresie zarzuty protestu są bezzasadne. Prokurator Generalny podniósł, że wnosząca protest nie udowodniła ani nie uprawdopodobniła naruszeń Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów oraz nie skorzystała z przysługującego jej, jako mężowi zaufania, prawa do wniesienia zastrzeżeń do protokołu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Instytucja protestu przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej ma swoje konstytucyjne podstawy. Zgodnie bowiem z art. 101 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów na zasadach określonych w ustawie. Zasady te zostały obecnie określone

między innymi w art. 82 i 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112; dalej jako Kodeks wyborczy).

Zgodnie z art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego przeciwko ważności wyborom w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Stosownie do treści art. 241 § 1 i 3 Kodeksu wyborczego protest wyborczy skierowany przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej wymaga zachowania formy pisemnej, a jego treść powinna obejmować sformułowanie zarzutów, o których mowa w 82 § 1 Kodeksu wyborczego oraz przedstawienie lub wskazanie dowodów na ich poparcie. W sytuacji, gdy następuje merytoryczne rozpoznanie protestu, Sąd Najwyższy wydaje, w formie postanowienia, opinię w sprawie protestu, która zawiera ustalenie co do zasadności zarzutów podniesionych przez protestującego, a w razie potwierdzenia owych zarzutów – ocenę, czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego miało wpływ na wynik wyborów. Na podstawie art. 243 § 1 Kodeksu wyborczego Sąd Najwyższy pozostawia natomiast bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 Kodeksu wyborczego. Wobec powyższego, wynikająca z normy prawnej zawartej w art. 241 § 1 zdaniu pierwszym Kodeksu wyborczego, sankcja w postaci pozostawienia protestu bez dalszego biegu dotyczy sytuacji, gdy protest pochodzi od osoby niewymienionej w katalogu podmiotów do dokonania tej czynności zawartym w art. 82 Kodeksu wyborczego lub został wniesiony z naruszeniem terminu przewidzianego w art. 241 § 1 tej ustawy, bądź też nie spełnia wymagań formalnych stanowiących konstrukcyjne elementy protestu, określonych w jej art. 241 § 3, to jest wnoszący protest nie sformułuje zarzutów oraz nie przedstawia lub nie wskazuje dowodów, na których opiera swoje zarzuty.

Odnosząc powyższe uwagi do rozpoznawanego protestu stwierdzić należy, że zarzuty formułowane przez wnoszącą protest są tak niejasne, że nie sposób

stwierdzić do jakich nieprawidłowości mogło dojść podczas wyborów do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Nie można bowiem w żadnym wypadku uznać za spełnienie wymagań, o których mowa w art. 241 § 3 Kodeksu wyborczego powołanie się na „dopisywanie z oświadczeniami i bez” oraz „błędne przypisanie głosów” bez jakiegokolwiek uprawdopodobnienia, że sytuacja taka mogła mieć miejsce i na czym polegało naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego. Podkreślenia wymaga, że wnosząca protest nie udowodniła, a nawet przekonująco nie uprawdopodobniła, iż doszło do naruszenia Kodeksu wyborczego. Należy w tym miejscu zauważyć, że będąc mężem zaufania w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W., wnosząca protest, mimo obowiązku wynikającego z art. 75 § 6 Kodeksu wyborczego, nie wniosła do protokołu głosowania uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów. Sąd Najwyższy wielokrotnie prezentował stanowisko, że protest wyborczy, w którym nie wskazano dowodów na poparcie zarzutów, pozostawia się bez dalszego biegu bez wzywania do uszczegółowienia zarzutów lub wskazania dowodów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 5 grudnia 2007 r., III SW 63/07, OSNP 2008 nr 15-16, poz. 246; z dnia 8 listopada 2001 r., III SW 128/01; z dnia 18 października 2001 r., III SW 23/01; z dnia 16 października 2000 r., III SW 52/00 oraz z dnia 12 października 2000 r., III SW 17/00 niepublikowane).

Odnośnie zarzutów dotyczących sposobu sporządzania spisu wyborców dodatkowo wskazać należy, iż kwestie te weryfikowane są w przedwyborczym trybie reklamacyjnym (art. 22 § 1 i art. 37 § 1 Kodeksu wyborczego), z prawem potencjalnego zaskarżenia do właściwego miejscowo sądu rejonowego (art. 22 § 5 i art. 37 § 2 Kodeksu wyborczego). Stosowanie do treści art. 243 § 2 Kodeksu wyborczego Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest dotyczący sprawy, co do której w kodeksie przewiduje się możliwość wniesienia przed dniem głosowania skargi lub odwołania do sądu lub do Państwowej Komisji Wyborczej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 243 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego pozostawił protest bez dalszego biegu.

